

Suvestinė redakcija nuo 2011-06-12 iki 2023-05-08

Nutarimas paskelbtas: Žin. 1996, Nr. [75-1811](#); Žin. 2011, Nr. [71-3388](#), i. k. 0961100NUTA00000914

Nauja redakcija nuo 2011-06-12:

Nr. [642](#), 2011-06-01, Žin. 2011, Nr. 71-3388 (2011-06-11), i. k. 1111100NUTA00000642

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS JŪROS RAJONO APSAUGOS SISTEMOS FUNKCIONAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

1996 m. liepos 30 d. Nr. 914
Vilnius

Siekdama užtikrinti Lietuvos Respublikos politinius, nacionalinio saugumo ir ekonominius interesus jūros rajone, tobulinti valstybės institucijų ir įstaigų bendradarbiavimą jūros rajono apsaugos srityje ir sukurti Lietuvos Respublikos integruotą jūros stebėjimo sistemą, kuri užtikrintų vieno nacionalinio atpažinto jūros paveikslo sudarymą ir prieinamumą visoms suinteresuotoms valstybės institucijoms ir įstaigoms ir skatintų efektyviau naudoti valstybės institucijoms ir įstaigoms priklausančią infrastruktūrą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Lietuvos Respublikos jūros rajono apsaugos sistemos funkcionavimo taisykles (pridedama).

MINISTRAS PIRMININKAS

MINDAUGAS STANKEVIČIUS

VIDAUS REIKALŲ MINISTRAS

VIRGILIJUS BULOVAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1996 m. liepos 30 d. nutarimu Nr. 914
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2011 m. birželio 1 d.
nutarimo Nr. 642 redakcija)

LIETUVOS RESPUBLIKOS JŪROS RAJONO APSAUGOS SISTEMOS FUNKCIONAVIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos jūros rajono apsaugos sistemos funkcionavimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato jūros rajono apsaugos sistemą, jos veikimo principus ir uždavinius, reglamentuoja valstybės institucijų ir įstaigų funkcijas ir bendradarbiavimą jūros rajono ir Kuršių marių apsaugos srityje.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencija (Žin., 2003, Nr. [107-4786](#)), Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymu (Žin., 1997, Nr. [2-16](#)), Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymu (Žin., 2000, Nr. [42-1192](#)), Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymu (Žin., 1998, Nr. [49-1325](#)), Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatymu (Žin., 2000, Nr. [75-2264](#); 2005, Nr. [31-974](#)), Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymu (Žin., 1997, Nr. [108-2731](#); 2010, Nr. [153-7780](#)), Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugos tarnybos įstatymu (Žin., 2000, Nr. [92-2848](#)) ir kitais teisės aktais.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Lietuvos Respublikos jūros rajonas (toliau – jūros rajonas) suprantamas taip, kaip apibrėžiamas Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme (Žin., 1997, Nr. [108-2731](#); 2010, Nr. [153-7780](#)).

Jūros rajono apsaugos sistema – visuma valstybės institucijų ir įstaigų techninių ir organizacinių priemonių, leidžiančių užtikrinti jūros rajono ir Kuršių marių stebėjimą, objektų jūros rajone ir Kuršių mariose aptikimą, atpažinimą ir valstybės institucijų ir įstaigų gebėjimą įvertinti pavojus, objektų keliamą riziką, nustatyti incidentus ir užtikrinti reagavimą į juos.

Institucijos – valstybės institucijos ir įstaigos, atliekančios teisės aktų joms priskirtas funkcijas, kurios susijusios su jūros rajono apsaugos sistemos funkcionavimu.

Pagrindinės jūros rajono apsaugos sistemos institucijos (toliau – pagrindinės institucijos) – Lietuvos kariuomenė, Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba), Lietuvos saugios laivybos administracija, valstybės įmonė Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija.

Integruota jūros stebėjimo sistema (toliau – jūros stebėjimo sistema) – valstybės institucijų ir įstaigų turimų tarpusavyje sujungtų techninių ir organizacinių priemonių, skirtų jūros rajonui ir Kuršių marioms stebėti ir vienam nacionaliniam atpažintam jūros poveikslui kurti, visuma.

Jūros stebėjimas – krašto apsaugos sistemos, valstybės sienos apsaugos, muitinės, aplinkos apsaugos, žvejybos ir laivybos kontrolės institucijų, kitų valstybės institucijų ir įstaigų veiksmai ir priemonės, kuriomis siekiama sudaryti vieną nacionalinį atpažintą jūros poveikslą ir užtikrinti, kad valstybės institucijos ir įstaigos vykdytų teisės aktų joms pavestus uždavinius jūros rajone ir Kuršių mariose.

Jūros poveikslas – skaitmeninis jūros rajono ir Kuršių marių vaizdas, sudaromas iš jūros stebėjimo techninių priemonių teikiamų duomenų tiesiogiai.

Nacionalinis atpažintas jūros poveikslas – skaitmeninis jūros rajono ir Kuršių marių vaizdas, kuriame pateikiama informacija apie techninėmis priemonėmis ir (ar) vizualiai atpažintus objektus.

4. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos teisės aktuose, kuriais vadovaujantis parengtos Taisyklės.

II. JŪROS RAJONO APSAUGOS SISTEMA, JOS VEIKIMO PRINCIPAI IR UŽDAVINIAI

5. Jūros rajono apsaugos sistemą sudaro:

5.1. jūros stebėjimo sistema;

5.2. institucijų laivai, orlaiviai, kitos techninės, organizacinės priemonės, informacinės sistemos ir personalas.

6. Kad jūros rajono apsaugos sistema veiktų efektyviai, užtikrinama koordinuojant ir derinant institucijų veiklą jūros rajone visais lygmenimis, taupiai skirstant ir naudojant institucijų pajėgas ir materialinius išteklius, nuolat keičiantis informacija ir dalijantis turimais duomenimis.

7. Jūros rajono apsaugos sistemos uždaviniai yra šie:

7.1. užtikrinti jūros stebėjimo sistemos veikimą;

7.2. reaguoti į valstybės suvereniteto pažeidimus teritorinėje jūroje;

7.3. vykdyti valstybės sienos teritorinėje jūroje ir Kuršių mariose apsaugą ir kontrolę, užkardyti ir reguliuoti pasienio incidentus;

7.4. vykdyti paieškos ir gelbėjimo, teršimo incidentų likvidavimo darbus;

7.5. vykdyti jūros aplinkos apsaugą ir jūros išteklių naudojimo kontrolę;

7.6. organizuoti ir vykdyti medicininės-karantinės kontrolės priemones, padedančias apsaugoti Lietuvos Respubliką nuo užkrečiamųjų ligų, mikrobiologinės taršos ar kito biologinės kilmės užkrato įvežimo ir išplitimo.

III. INSTITUCIJŲ FUNKCIJOS

8. Institucijos, vykdydamos jūros apsaugos sistemos uždavinius, atlieka įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su jūros rajono apsaugos sistemos funkcionavimu:

8.1. Valstybės sienos apsaugos tarnyba:

8.1.1. saugo valstybės sieną teritorinėje jūroje ir Kuršių mariose;

8.1.2. atlieka asmenų ir transporto priemonių, kertančių valstybės sieną teritorinėje jūroje ir Kuršių mariose, kontrolę;

8.1.3. kontroliuoja, kaip laikomasi nustatytos laivų išplaukimo į teritorinę jūrą, jūros rajono vidaus vandenį, plaukimo ir buvimo juose tvarkos;

8.1.4. kontroliuoja kitų valstybių laivų taikų plaukimą teritorine jūra, persekioja, apžiūri ir sulaiko laivus, pažeidusius nustatytą teisinį režimą teritorinėje jūroje;

8.1.5. vykdo paieškos ir gelbėjimo, teršimo incidentų likvidavimo darbus Kuršių mariose įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

8.2. Krašto apsaugos sistemos institucijos:

8.2.1. formuoja pozicijas ir koordinuoja bendradarbiavimą su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis, sprendžiant teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo apsaugos ir kontrolės klausimus;

8.2.2. užtikrina ir atlieka teritorinės jūros stebėjimą, kontrolę ir gynybą, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo stebėjimą ir kontrolę;

8.2.3. reaguoja į valstybės suvereniteto pažeidimus teritorinėje jūroje, nutraukia neteisėtus užsienio karo ir kitų nekomerciniais tikslais naudojamų valstybinių laivų veiksmus teritorinėje jūroje;

8.2.4. stebi teritorinės jūros povandeninę dalį ir nutraukia aptiktų povandeninių objektų neteisėtus veiksmus;

8.2.5. saugo valstybės sieną oro erdvėje virš teritorinės jūros;

8.2.6. organizuoja ir vykdo žvalgybą jūros rajone;

8.2.7. atlieka laivų ir orlaivių erdvėje virš jūros rajono atpažinimo veiksmus;

8.2.8. atlieka taršos stebėjimus iš oro virš jūros rajono;

8.2.9. organizuoja ir atlieka paieškos ir gelbėjimo, teršimo incidentų likvidavimo darbus, jiems vadovauja jūroje įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

8.2.10. prireikus teikia pagalbą valstybės sienos apsaugos, muitinės, aplinkos apsaugos, žvejybos ir laivybos kontrolės institucijoms, kad būtų įgyvendinti jų įgaliojimai Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, išskirtinėje ekonominėje zonoje ir kontinentiniame šelfe;

8.3. Aplinkos ministerija ir jos valdymo sričiai priskirtos institucijos:

8.3.1. organizuoja valstybinę gamtos išteklių naudojimo ir aplinkos apsaugos kontrolę;

8.3.2. turi teisę tikrinti Lietuvos Respublikos ir užsienio laivus (išskyrus karo ir kitus valstybinius nekomercinius laivus) pagal kompetenciją;

8.3.3. aplinkos ministro ir užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka išduoda užsienio valstybių fiziniams ir juridiniams asmenims leidimus atlikti aplinkos monitoringą ir mokslo tiriamuosius darbus jūros rajone, kontroliuoja, kaip jie atliekami;

8.3.4. teikia Valstybės sienos apsaugos tarnybai ir kitoms institucijoms informaciją apie nustatytus pažeidimus;

8.4. Susisiekimo ministerija ir jos valdymo sričiai priskirtos institucijos:

8.4.1. vykdo laivų eismo stebėseną;

8.4.2. teikia Valstybės sienos apsaugos tarnybai ir kitoms institucijoms informaciją apie laivybos pažeidimus, taip pat įplaukiančius į uostus ir prieplaukas, stovinčius juose ir išplaukiančius iš jų ar nelaimės ištiktus laivus;

8.5. Žemės ūkio ministerija ir jos valdymo sričiai priskirtos institucijos:

8.5.1. organizuoja fitosanitarinę kontrolę;

8.5.2. organizuoja ir vykdo Lietuvos Respublikos žvejybos laivų stebėseną jūrų vandenyse ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių žvejybos laivų stebėseną Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje, teritorinėje jūroje ir Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatorijoje;

8.5.3. organizuoja ir vykdo žuvų išteklių išsaugojimo ir kontrolės jūrų vandenyse veiksmus;

8.5.4. turi teisę stabdyti ir tikrinti Lietuvos Respublikos, kitų Europos Sąjungos valstybių narių ir trečiųjų šalių žvejybos laivus, kitas vandens transporto priemones pagal kompetenciją;

8.5.5. teikia informaciją Valstybės sienos apsaugos tarnybai ir kitoms institucijoms;

8.6. Sveikatos apsaugos ministerija ir jos valdymo sričiai priskirtos institucijos:

8.6.1. organizuoja ir vykdo medicininę-karantinę kontrolę valstybės sienos perėjimo punktuose, Lietuvos Respublikos ir užsienio laivuose, esančiuose uosto vidiniame ar išoriniame reiduose;

8.6.2. organizuoja medicinos pagalbą asmenims, išgelbėtiems ir nukentėjusiems avarijose ir per nelaimingus atsitikimus;

8.6.3. teikia informaciją Valstybės sienos apsaugos tarnybai ir kitoms institucijoms;

8.7. Finansų ministerija ir jos valdymo sričiai priskirtos institucijos:

8.7.1. organizuoja muitinės kontrolę;

8.7.2. teikia informaciją Valstybės sienos apsaugos tarnybai ir kitoms institucijoms;

8.8. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės:

8.8.1. atlieka valstybinę maisto ir veterinarinę kontrolę;

8.8.2. teikia informaciją Valstybės sienos apsaugos tarnybai ir kitoms institucijoms;

8.9. Užsienio reikalų ministerija ir jos valdymo sričiai priskirtos institucijos:

8.9.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka užsienio valstybių karo ir valstybinį statusą turintiems laivams išduoda leidimus įplaukti į Klaipėdos valstybinį jūrų uostą;

8.9.2. teikia informaciją Valstybės sienos apsaugos tarnybai ir kitoms institucijoms.

IV. INSTITUCIJŲ BENDRADARBIAVIMAS

9. Institucijų bendradarbiavimą ir sąveiką jūros rajono apsaugos klausimais strateginiu lygmeniu koordinuoja Teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo apsaugos ir kontrolės komisija, sudaryta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. lapkričio 2 d.

nutarimu Nr. 1188 „Dėl Teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo apsaugos ir kontrolės komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [131-4737](#); 2009, Nr. [103-4313](#)).

10. Kad pagrindinės institucijos bendradarbiautų efektyviau, krašto apsaugos ministro įsakymu sudaroma Vadovų grupė ir Nuolatinė specialistų darbo grupė.

11. Vadovų grupė, kurią sudaro pagrindinių institucijų vadovai arba jų įgalioti atstovai, koordinuoja žinybiniu lygmeniu bendradarbiavimą jūros rajono apsaugos srityje.

12. Vadovų grupė renkasi prireikus spręsti su jūros rajono apsauga susijusius klausimus, bet ne rečiau kaip du kartus per metus. Vadovų grupės posėdžius paprastai šaukia Vadovų grupės pirmininkas, prireikus posėdžius gali siūlyti šaukti kiekvienas pagrindinės institucijos atstovas.

13. Vadovų grupė atlieka šias funkcijas:

13.1. nagrinėja ir sprendžia klausimus, susijusius su jūros rajono apsaugos sistemos tobulinimu;

13.2. teikia Nuolatinei specialistų darbo grupei gaires ir pavedimus jūros rajono apsaugos klausimais;

13.3. vertina Nuolatinės specialistų darbo grupės parengtą Objektų jūros rajone ir Kuršių mariose atpažinimo tvarkos aprašą, tarpusavyje jį suderina ir teikia tvirtinti krašto apsaugos ministrui, vidaus reikalų ministrui ir susisiekimo ministrui;

13.4. teikia Teritorinės jūros, išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo apsaugos ir kontrolės komisijai pasiūlymus dėl jūros rajono apsaugos sistemos klausimų, sprendinių strateginiu lygiu.

14. Nuolatinė specialistų darbo grupė sudaroma iš pagrindinių institucijų kompetentingų atstovų, dirbančių jūros rajono apsaugos srityje.

15. Nuolatinė specialistų darbo grupė atlieka šias funkcijas:

15.1. analizuoja ir sprendžia techninius klausimus, susijusius su bendru pagrindinių institucijų turimų techninių priemonių naudojimu, įsigijimu, modernizavimu;

15.2. keičiasi tarpusavyje informacija ir pasiūlymais jūros rajono apsaugos klausimais;

15.3. teikia Vadovų grupei pasiūlymus ir rekomendacijas, kaip spręsti įvairius jūros rajono apsaugos klausimus;

15.4. rengia Objektų jūros rajone ir Kuršių mariose atpažinimo tvarkos aprašo projektą ir teikia jį vertinti Vadovų grupei;

15.5. vykdo Vadovų grupės pavedimus.

16. Vadovų grupei ir Nuolatinei specialistų darbo grupei pirmininkauja skirtingų pagrindinių institucijų atstovai. Kiekvienos pagrindinės institucijos atstovas pirmininkauja paeiliui po metus rotacijos principu. Pirmininkavimo eilė nustatoma bendru sutarimu.

17. Į Vadovų grupės ir Nuolatinės specialistų darbo grupės posėdžius gali būti kviečiami ir kitų suinteresuotų institucijų atstovai.

18. Prireikus koordinuoti institucijų veiksmus jūros rajone ir Kuršių mariose, vienas iš pagrindinių institucijų valdymo centrų gali būti naudojamas bendram institucijų atstovų darbui.

V. JŪROS STEBĖJIMO SISTEMA, JOS VEIKIMO PRINCIPAI IR UŽDAVINIAI

19. Siekiant užtikrinti efektyvų jūros rajono apsaugos sistemos uždavinių įgyvendinimą, naudojamosi nacionaliniu atpažintu jūros paveikslu, kurį kuria jūros stebėjimo sistema.

20. Jūros stebėjimo sistemą sudaro:

20.1. Lietuvos kariuomenės karinių jūrų pajėgų jūros stebėjimo informacinė sistema, techninės priemonės ir valdymo centras;

20.2. Valstybės sienos apsaugos tarnybos teritorinės jūros ir Kuršių marių techninio stebėjimo priemonių sistema, techninės priemonės ir valdymo centras;

20.3. Lietuvos saugios laivybos administracijos informacinė sistema, techninės priemonės ir valdymo centras;

20.4. Klaipėdos valstybinio jūrų uosto informacinė sistema, techninės priemonės ir valdymo centras;

20.5. pagrindinių institucijų turimi laivai ir orlaiviai;

20.6. kitų Taisyklių 8 punkte išvardytų institucijų, atliekančių teisės aktų priskirtas funkcijas jūros rajone ir Kuršių mariose, turimi laivai, orlaiviai, techninės priemonės ir informacinės sistemos, naudojamos jūros poveikslui kurti.

21. Jūros stebėjimo sistemos uždaviniai:

21.1. nuolat ir nepertraukiamai stebėti jūros rajone ir Kuršių mariose esančius objektus ir juos atpažinti;

21.2. užtikrinti vieno nacionalinio atpažinto jūros poveikslo sudarymą ir prieinamumą valstybės institucijoms ir įstaigoms, pageidaujančioms jį gauti ir naudoti savo funkcijoms atlikti.

22. Nacionalinio atpažinto jūros poveikslo sudarymo etapai:

22.1. iš pagrindinėms institucijoms priklausančių techninių stebėjimo priemonių gaunami duomenys automatiškai teikiami Lietuvos kariuomenės karinių jūrų pajėgų jūros stebėjimo informacinei sistemai;

22.2. Lietuvos kariuomenės karinių jūrų pajėgų jūros stebėjimo informacinė sistema apdoroja duomenis, gautus iš pagrindinėms institucijoms priklausančių techninių priemonių, ir iš jų sukuria jūros poveikslą;

22.3. Lietuvos kariuomenės karinių jūrų pajėgų jūros stebėjimo informacinės sistemos sukurtas jūros poveikslas automatiškai teikiamas jūros stebėjimo sistemos valdymo centrams;

22.4. vadovaudamiesi Objektų jūros rajone ir Kuršių mariose atpažinimo tvarkos aprašu, jūros stebėjimo sistemos valdymo centrai atpažįsta objektus ir įveda informaciją apie juos į Lietuvos kariuomenės karinių jūrų pajėgų jūros stebėjimo informacinę sistemą, taip sukuriamas vienas nacionalinis atpažintas jūros poveikslas;

TAR pastaba: *punktas įsigalioja 2012-07-01.*

22.5. nacionalinis atpažintas jūros poveikslas automatiškai teikiamas jūros stebėjimo sistemos valdymo centrams;

22.6. institucijų laivai, orlaiviai ir kitos techninės priemonės, galinčios suteikti papildomos informacijos apie situaciją jūros rajone ir Kuršių mariose, pasitelkiamos vadovaujantis Objektų jūros rajone ir Kuršių mariose atpažinimo tvarkos aprašu, kai reikia gauti informacijos, reikalingos nacionaliniam atpažintam jūros poveikslui sudaryti ir papildyti.

TAR pastaba: *punktas įsigalioja 2012-07-01.*

23. Institucijos, naudojančios nacionalinį atpažintą jūros poveikslą, turi teisę pasipildyti jį informacija, kurios reikia jų funkcijoms atlikti.

24. Pagrindinės institucijos atsako už joms priklausančių techninių stebėjimo priemonių ir jas jungiančių tinklų priežiūrą ir remontą.

25. Pagrindinės institucijos atsako už jų administruojamų informacinių sistemų nenutrūkstamą funkcionavimą, duomenų saugojimą ir programinį administravimą.

26. Nacionalinio atpažinto jūros poveikslo teikimo užsienio valstybėms ir tarptautinėms organizacijos klausimai reglamentuojami sutartimis ar susitarimais, sudaromais su atitinkamomis užsienio valstybėmis ar tarptautinėmis organizacijomis.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. 642, 2011-06-01, Žin., 2011, Nr. 71-3388 (2011-06-11), i. k. 1111100NUTA00000642

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. liepos 30 d. nutarimo Nr. 914 "Dėl Valstybės sienos jūroje ir teritorinės jūros apsaugos sistemos funkcionavimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo